

**4. Česká a 2. Česko-Slovenská konference Gestalt psychoterapie
Sepetná 15. - 17. 10. 2014**

ČESKÁ SPOLEČNOST PRO GESTALT TERAPII
INSTITUT DIALOG ČR
INŠTITÚT DIALOG SR

Anotace příspěvků

Sepetná
2014

Čtvrtstoletí Gestalt terapeutů u nás. Co dál?

Anton Polák

Příspěvek je pojatý jako osobní pohled jednoho z příslušníků "první generace" Gestalt terapeutů u nás na situaci, v jaké se tento terapeutický směr ocitá po více než dvacetiletém vývoji v našich geografických podmínkách. Nemá být pokusem o historický exkurz, ale spíše pokusem zachytit a charakterizovat současný stav, jeho složitost a poukázat jak na jeho pozitiva, tak na negativa. Podrobněji se zabývá specifickými faktory, které dle jeho názoru k tomuto stavu přispívají a jsou do značné míry odrazem fenomenologie samotných Gestalt terapeutů, resp. terapeutů, kteří se ve svých praxích jako Gestalt terapeuti identifikují. Pozornost věnuje hlavně odlišnosti v přístupu Gestalt terapeutů k filosofii, metodologii a technologii tohoto směru, odlišnosti v chápání jejich důležitosti a významu a nastoluje otázku co je a co není Gestalt terapií.

Co se děje s gestalt terapií v Evropě?

Jan Roubal

Jak se vyvíjí současný stav gestalt terapie v Evropě, jaká jsou její horká témata a naléhavé potřeby? Přednáška představí aktivity Evropské asociace pro gestalt terapii (EAGT) a zaměří se zejména na snahu o ukotvení gestalt přístupu v hlavním proudu klinicky etablovaných psychoterapeutických přístupů. Posluchači se seznámí s aktuálními výzkumnými projekty a získají informace o možnostech se do těchto projektů zapojit či rozvíjet své vlastní. Součástí přednášky bude také prezentace nové knihy *Gestalt Therapy in Clinical Practice, From Psychopathology to the Aesthetics of Contact* (Francesetti, Gecele, Roubal, eds.). Cílem přednášky je podpořit především českou komunitu gestalt terapeutů, kteří se věnují gestalt přístupu v klinické praxi a podporují psychoterapeutický výzkum.

My Backpack - metoda pro práci s dětmi, které ztratily původní rodinu

Tat'ána Šimečková, Gabriela Vykypělová

Ztrátu domova a přechod do nové rodiny prožívají děti vždy jako významnou životní událost a často také jako další traumatickou událost. Není neobvyklé, že s dětmi o důvodech a okolnostech jejich odchodu z rodiny nikdo nemluví. Dítě postupně ztrácí kontrolu nad situací a s tím také pocit, že svět je bezpečný a lidé v něm předpověditelní a důvěryhodní. Holandská metoda My Backpack nabízí strukturu, v rámci které může dítě za pomoci originální počítačové hry a maňáska vyprávět svůj příběh a získat tak zpátky kontakt s vlastními emocemi a přiměřený pocit důvěry v sebe a své okolí. Metoda napomáhá prevenci rozvoje posttraumatické stresové poruchy, přispívá k rozvoji sebepodpory dítěte a nabízí prostor pro vzájemnou komunikaci dítěte a osob, které o něj pečují. Příspěvek představí metodu a originální materiály vytvořené pro práci s dětmi.

Řemeslo skupinové terapie

Jiří Drahoťa, Alena Halamová

Je skupina neustále se proměňující nepředvídatelný prostor nebo v něm jsou vyšlapané cestičky pevné půdy, o které se můžeme opřít? Je možné skupinu používat jako rybářskou síť? Kterak vytváříme skupinové experimenty? Lze popsat nějaké obecné řemeslné dovednosti, které je dobré trénovat? Co jsme se naučili o skupinových ceremoniích a rituálech? Jak lze použít myšlenky skupinové terapie pro práci s velkými skupinami? Jak se psychoterapeuti popasovali s úkolem vytvořit zahajovací ceremonii pro velkou školu? A jak nám v tom pomohl Mircea Eliade? Přijďte si poslechnout. Srdečně zve Jiří Drahoťa, spoluzakladatel Institutu pro skupinovou terapii INSTEP, člen EAP a EAGT, ředitel Integrovaného centra zahrada - stacionáře pro děti s kombinovaným postižením.

Terapie a diagnostika disociativní poruchy identity

Ondřej Novák

Tématem příspěvku je problematika diagnostiky a terapie disociativních poruch. Autor na konkrétním kazuistickém případě terapie klientky s disociativní poruchou identity ilustruje nutnost specifického terapeutického zacházení s pacienty, kteří mají ve své osobní historii traumatické zážitky, a kteří vykazují symptomy disociace. Poukazuje také na možnosti, jak lze léčbu v modalitě Gestalt terapie modifikovat a rozšířit o principy moderních přístupů v diagnostice a léčbě traumatu, zejména teorie strukturální disociace. Příspěvek je do velké míry inspirován směrnicemi, které vytvořily mezinárodní odborné společnosti ESTD (European Society for Trauma and Dissociation) a ISSTD (International Society for Trauma and Dissociation).

Teorie Self v GT a psychologické praxi

Vratislav Bareš

Co je self? Je self proces, nebo struktura? Nebo obojí? A co to znamená? Potřebujeme self? Pokud ano, jak jej využíváme při práci s lidmi? Když se řekne self, co si představíte? Jak by na takové otázku odpověděli psycholog, psychiatr nebo zdravotní sestra? Odpovídali by vůbec? Přednáška bude zaměřena na koncept self z pohledu GT (self jako proces, propojení s teorií objektivních vztahů) a jeho využití v psychologické praxi. Motivací k přednášce je autorova snaha propojit zkušenosti z vlastní psychologické a psychotherapeutické práce s teoretickými východisky GT. Primárním cílem přednášky nejsou jasné odpovědi. Autor si klade za cíl podpořit diskuzi a zachytit aktuální stav chápání jednoho z klíčových teoretických konceptů GT v duchu výroku Kurta Lewina – „Není nic praktičtějšího, než dobrá teorie.“

Strukturální a funkční architektura mozku: fyziologie, podklad rozvoje duševních poruch a vztah k efektu psychoterapie

Jiří Horáček

Zavedení neurozobrazovacích technik (a nových algoritmů zpracování dat) do výzkumu umožnilo v posledním období významný posun v poznání činnosti mozku ve zdraví i u psychických poruch. Sdělení přiblíží současnou představu činnosti mozku založenou na hierarchickém modulárním uspořádání. Zvláštní zřetel pak bude kladen na různé úrovně vzájemné integrace (konektivity) těchto modulů, které zajišťuje činnost základních konektivitních sítí a bude přiblížena jejich role. Sekce věnovaná psychopatologii představí hlavní hypotézy narušení činnosti těchto sítí jako kauzálního podkladu rozvoje duševních poruch a mechanismy, kterými je zprostředkována účinná léčba včetně psychoterapie.

Polarity a volby

Helena Fišerová

Workshop se bude zabývat zmapováním polarit jako zdrojů terapeutické i osobní sebepodpory, otázkou self-konceptu a voleb zejména ve vztazích.

Gestalt terapie a výzkum účinnosti

Tomáš Řiháček

Všechny terapeutické přístupy, Gestalt terapii nevyjímaje, se v současné době ocitají pod tlakem, aby dokládaly svou účinnost pomocí výzkumů. Přestože hlavní směr zkoumání účinnosti (tzv. randomized clinical trials) je v rozporu s epistemologií Gestalt terapie, má smysl hledat jiné formy výzkumu, které mohou Gestalt terapii a její pozici mezi ostatními přístupy podpořit. Přednáška nejprve představí hlavní způsoby, jimiž se psychoterapie zkoumá, a vybrané výsledky, k nimž dosavadní výzkumy dospěly. Poté se zaměří na možnosti sledování efektivity terapeutické práce v běžné praxi a na jejich přínosy a limity. Dále budou představeny některé konkrétní nástroje a metody, které je možné pro tento účel využít.

Možnosti české verze GIRL (dotazník narušení FDF)

Iveta Dreslerová

Příspěvek je určen nejen zájemcům o výzkum efektu gestalt terapie, ale i zájemcům z řad klinické praxe, kteří uvítají psychodiagnostickou metodu zaměřenou na jednotlivá narušení kontaktního cyklu. Autorka chce ve svém příspěvku seznámit gestalt terapeuty s dotazníkem GIRL - Gestalt Inventory of Resistance Loadings (Kevin P. Prosnick, Ansel L. Woldt, 2013). Představen odborné veřejnosti v dubnu 2013 na 1.mezinárodní konferenci o gestalt výzkumu v Massachusetts. 100 položek rozdělených do 7 škál odpovídajících jednotlivým narušením. Jednoduchá administrace i vyhodnocení. Uspokojivé psychometrické vlastnosti. Autorka spolu s kolegy PhDr. Miroslavem Světlákem a PhDr. Radkem Obereignerů pracují na překladu dotazníku a jeho standardizaci na české prostředí.

Posudzovanie agresivity z hľadiska princípov Gestalt terapie - projektívna technika TABaK

Rastislav Bílik, Peter Klubert

Príspevok sa zaoberá posudzovaním agresivity pomocou obrázkového projektívneho testu TABaK. Tento prístup zaznamenáva a rozlišuje rôzne modality agresívnych prejavov z hľadiska chápania agresivity ako polaritnej vlastnosti v zmysle potlačenia (stiahnutia), resp. prejavovania agresivity navonok. Test sa vyhodnocuje ako kvantitatívne, tak i kvalitatívne, čo umožňuje individuálne posudzovanie. Chápanie agresivity tu nepredstavuje voľbu dobrá - zlá alebo silná - slabá. Predstavuje priestor pre rôzne modality agresívnych prejavov vo vzťahu k aktuálnej situácii, ktorá sa odohráva v organizmicko-environmentálnom poli. Smerovanie k jednému, či druhému pólu, je komplementárne – význam jedného pólu je viazaný na existenciu pólu opačného. Doterajšie skúsenosti s testom naznačujú aj jeho možné využitie pri terapii ľudí s násilným správaním.

Gestalt prístup v párové terapii

Martina Přenosilová, Peter Kolár

Dvojice terapeutů pracující v oblasti manželského a rodinného poradenství přiblíží vybrané koncepty využívané při práci s páry v duchu gestalt terapie. Budeme se zabírat otázkami: Co to znamená sledovat proces v párové terapii? Jak narušení pojmenovaná gestalt teorií vstupují do procesu vztahu, který partnerská dvojice vytváří? Zaměříme se na model bariér, které vznikají v důsledku působení narušení ve vztazích. Inspirováni terapeuti, kteří publikovali své poznatky v Gestalt review (Zinker, Mullen) popíšeme také koncept vývojových fází vztahu a zmíníme jeho využitelnost při terapeutické práci s páry. Přednášku doplníme vlastními zkušenostmi z Manželské a rodinné poradny a ze soukromé praxe.

Párové krize – hrozba nebo příležitost?

Tomáš Hrubý

Partneri přicházejí do párové psychoterapie v době, kdy jsou zklamaní z opakovaných neshod a vzájemného zraňování. Paradoxem je, že k prohlubování párového problému přispívá často to, co je vlastně pokusem o to situaci zlepšit nebo aspoň nezhoršovat. To, co jeden partner vnímá jako ohrožení, může často být pokusem druhého partnera o zlepšení soužití ve vztahu. Frustrace ve vztahu bývá důsledkem vztahového vzorce vzájemně provázaných reakcí partnerů. Je to oboustranná souhra partnerů, hra, která se znovu a znovu opakuje. Porozumění vztahovému vzorci pomáhá páru řešit jejich krizi a nalézt nové možnosti pro zlepšení jejich soužití. Vztahový vzorec je utvářen vzájemnou interakcí individuálních procesů partnerů. K jeho rozpoznání nám mohou být užitečné koncepty gestalt psychoterapie. Teoretické úvahy budeme doprovázet ilustracemi kazuistických případů.

Začínající terapeuti: určitá míra úzkosti je nezbytná

Jana Koutná Kostínková

Workshop o začínajících terapeutech a (nejen) pro začínající terapeuty. Jeho obsah je inspirován konceptem osobního terapeutického přístupu (jedinečný styl každého terapeuta, který si utváří v průběhu svého profesního vývoje, Řiháček & kol, 2012), jenž byl také zkoumán u začínajících gestalt terapeutů (Maruniaková, 2012) a dále poznatky z oblasti vývoje začínajících terapeutů, které např. ukazují, že určitá míra úzkosti v začátku práce podporuje dobré navázání terapeutické aliance s klientem. Workshop bude zaměřen na zvědomění aspektů osobního terapeutického přístupu účastníků, na sdílení zkušeností účastníků s touto fází profesního vývoje terapeuta a také na motivaci pro práci na svém terapeutickém vývoji.

Vliv terapeutova uvědomování na klienta aneb: Je uvědomování nakažlivé?

Jakub Koutný

Příspěvek se zabývá konceptem „nakažlivosti“ uvědomování. Terapeutické setkání je laboratoř, do které klient přichází. Terapeut svým způsobem práce do určité míry definuje tuto laboratoř, vytváří prostředí, do kterého klient vstupuje. Pokud je základním kamenem gestalt terapie uvědomování a na setkání klienta a terapeuta nahlížíme jako na dialogické, jako na událost, kterou společně terapeut a klient spoluutváří v jedinečném propojeném poli vzájemného setkání, můžeme si položit otázku, zda je uvědomování nakažlivé. Vnitřní svět terapeuta i klienta se skládá z uvědomovaných, méně uvědomovaných i neuvědomovaných oblastí. Oba se k tomuto světu nějak vztahují. Terapeut kultivuje během výcviku i po něm, své uvědomování. Přenáší se tato kvalita na klienta? Ovlivňuje jeho uvědomování? Jeho vztahování se k vlastnímu vnitřnímu světu?

Dialogický personalismus Gestaltu a jeho kořeny

Radek Roule

Zamyšlení nad původními zdroji, jejichž sílu Gestalt využívá nebo se jimi nechává inspirovat. Téma vztahu a dialogičnosti má svůj původ již v izraelské době před více jak třemi tisíci lety. Dialogické pojetí, později přejeté křesťanským vnímáním, se udrželo až do dneška. Obohacením o znalosti zejména východních technik, se Gestalt postupně vytvaroval do pestré mozaiky. Jako Evropané jsme však dědici nejen zmíněné židovsko-křesťanské tradice a jejich hodnot, ale také, bohužel stále nepřekonané, descartovské dualistické tendence. Buberovský koncept dialogického personalismu se snažil s touto tendencí vyrovnat, poukázat na celistvost člověka a poznání sebe sama díky druhé osobě. Uvědomujeme si tedy ještě v dnešní době vlastní kořeny, ze kterých vychází naše identita, a jejich spojitost s gestalt přístupem?

Filosofie dialogu Martina Bubera v Gestalt terapii

Michal Pernička

Anotace: Autor se v příspěvku zaměří na myšlenky Martina Bubera jako předního představitele filosofie dialogu a jejich přesah do teorie a praxe Gestalt terapie; jak mohou práci gestalt terapeuta v současném světě inspirovat, ovlivňovat, obohatit či pro něj představovat výzvu. Vychází z přesvědčení, že být při práci s klientem ve skutečném dialogu hluboce zapadá do samé podstaty psychoterapie. Vztahování se v modu Já-Ty, představuje podle Bubera nejhlubší stupeň poznání o venkovním světě a tudíž i o druhém člověku. Zároveň je to prostor, kde se může nejlépe odehrát změna a tedy i psychoterapie.

Gestalt přístup v projektu simulační výuky pro zdravotníky

Pavel Strašák, Martina Ježková, Lucie Kotková, Jitka Dolejší, Ondřej Mikauš

Simulační výuka představuje moderní a efektivní způsob jak zvýšit sebeuvědomění a sebedoporu zdravotníků v náročných komunikačních situacích. Je založena na jednoduchém principu. Zdravotník vstupuje do interakce s profesionálním hercem hrajícím pacienta. Tato „etuda“ je zaznamenávána a následně rozebrána i se samotným účastníkem. Simulační výuka propojuje teorii s praxí díky okamžité zpětné vazbě i díky sdílení prožitého s dalšími kolegy. Zkušenost nabytá ze simulované situace umožňuje prohloubit sebereflexi účastníka tak, aby byl schopen vědomě volit co nejvhodnější komunikační strategii – pro sebe i pro pacienta. U zrodu simulační výuky ve FN u sv. Anny v Brně stáli psychologové, jejichž teoretický i terapeutický background tvoří z velké části gestalt přístup. Jejich partnery v týmu jsou pak herci z brněnských divadel, především z Husy na provázku a z Hadivadla.

Gestalt přístup v paliativní péči

Radka Alexandrová

Pracuji jako psycholog v hospici a ve svém sdělení se pokouším na podkladě své praxe najít paralely mezi gestalt přístupem a paliativní péčí. Chci ukázat, jak při práci s těžce nemocnými a umírajícími pacienty, jejich příbuznými a posléze pozůstalými může být právě gestalt přístup podpůrný a přínosný, v prostředí, kde téma SMRTI formuje pole všech zúčastněných, je jeho stálou nedílnou součástí a ovlivňuje ho. Snažím se zdůraznit, jak právě v tomto prostředí existenciálních témat a silných emocí je třeba plně respektovat proces klienta, a zároveň být v kontaktu se svým procesem. Mapuji také možnosti a limity vlastní gestaltterapeutické práce s důrazem na teď a tady, podpůrné mechanismy a projevy narušení kontaktu.

Psychologická péče o onkologicky nemocné a umírající pacienty, možnosti a limity

Petra Bučková

Cílem sdělení je seznámit posluchače s východisky a principy psychologické péče o nevyлéčitelně nemocné pacienty. Jejich doprovázení znamená především podporu a sdílení. Přináší nutnost konfrontace s tématem ztráty. Často nevyslovená přítomnost tématu smrti vzbuzuje ve většině lidí úzkost. Zásadní se jeví otázka: „Čeho se klient ve spojitosti se smrtí nejvíce obává.“ Pomáhá odhalit jeho aktuální potřeby. Klientovi samotnému přináší uvědomění, jak se potřebuje na svůj odchod připravit. Gestalt terapie přináší funkční principy pro práci s klientem, jako je soustředění na přítomnost, dále soustředění na jeho aktuální potřeby. Východiskem jsou zkušenosti získané při práci psychologa na Interní hematologické a onkologické klinice ve FN Brno.

Využití principů Gestalt terapie u pacientů s poraněním míchy

Jarmila Lampartová, Lucie Babicová

Příspěvek se zabývá využitím principů Gestalt psychoterapie u pacientů s poraněním míchy. Bude sondou do práce klinického psychologa v rámci akutní péče na Spinální jednotce Neurochirurgické kliniky Fakultní nemocnice Ostrava-Poruba a následné péče na Spinální rehabilitační jednotce v Rehabilitačním ústavu Hrabyně. Psycholog je na těchto odděleních součástí multioborového pracovního týmu a nabízí pacientům krizové intervence a podpůrnou psychoterapii. Skladba pacientů na spinálních jednotkách je různorodá, nejčastěji se jedná o úrazy páteře, tumorózní procesy nebo degenerativní změny, jejichž následkem je různě závažný deficit (ochrnutí). Snahou spinálních jednotek je minimalizovat zdravotní důsledky poranění míchy a pomoci pacientům vrátit se zpět do svého aktivního života.

Logic One - Riadená imaginácia ako tréning zvládania úzkosti

Martina Justova

Riadené imaginácie vytváram pre špeciálne psychoterapeutické potreby. Zatiaľ ich mám vytvorených 16. Kompletne vyhotovené aplikácie s hudobným doprovodom sú dve a tieto predstavím na workshope. Prvá je zameraná na pomoc pri riešení úzkostí, na ich zvládanie a na zvládanie chronického stresu, porúch spánku a pod. Po krátkej úvodnej relaxácii sa v prvej predstave morského živočícha ponoríte do nekonečných oceánskych vôd. Približne 20 minútovú netradičnú prechádzku plnú podvodných zážitkov si určite užijete a nadchne Vás svojou krásou. Druhá aplikácia je pomôckou pri práci so spomienkami a s nápravou vývinových blokáď. Opakovane prežívanie riadenej predstavy pomáha klientovi s privlastňovaním odcudzených úlomkov časti seba.

Jak může výzkum psychoterapie obohatit praxi?

Tomáš Řiháček, Jan Roubal

Workshop volně naváže na přednášku "Gestalt terapie a výzkum účinnosti" a nabídne účastníkům vizi výzkumu jako zajímavé a prakticky užitečné aktivity. Společně budeme o zkoumání psychoterapie uvažovat jako o činnosti, která nemá sloužit pouze akademickým účelům, ale má poskytovat přínosnou zpětnou vazbu – má být jedním z prostředků, jimiž reflektujeme svou vlastní praxi. Hlavním cílem workshopu je vytvořit prostor pro sdílení nápadů a potřeb směřujících k propojování výzkumu s praxí gestalt terapie a (gestaltově tvořivým způsobem) prozkoumávat možnosti realizace konkrétních projektů. V případě zájmu účastníků může vést k vytvoření pracovní skupinky (po vzoru tzv. Practice Research Network), v jejímž rámci bude možné realizovat konkrétní výzkumný projekt.

Nakažlivost uvědomování v praxi

Jakub Koutný

Workshop navazuje na příspěvek „Vliv terapeutova uvědomování na klienta aneb: Je uvědomování nakažlivé?“ Absolvování příspěvku není podmínkou. Pokusíme se nahlédnout na vliv uvědomování terapeuta na klienta v kontextu psychoterapeutického setkání, z dané perspektivy „ochutnáme“ setkání s imaginárním klientem. Budeme hledat, zdali a jak přinášíme prvky vlastního vztahování se ke svému prožívání do terapeutického setkání, jak je nabízíme klientovi. Budeme hypotetizovat o tom, jestli si je klient osvojuje a odnáší s sebou. Budeme zkoumat naše vlastní reakce, šedé zóny vlastního uvědomování a to, jak se projevují v setkání s klientem. Zabývat se tím, jak setkání s klientem ovlivňuje náš proces uvědomování, jak naše uvědomování klient formuje. Zn. experimentálně.

Mýtus o věčném návratu

Pavel Hrbáč

Jedním z velkých témat existenciální psychoterapie je lidská smrtelnost. Při naší práci se s ní setkáváme, často bývá spojena s úzkostí a dalšími negativními emocemi. Jak jsme na tom však my sami v pohledu na náš vlastní život, který má svůj konec v čase, který neúprosně plyne? Stojíme neohroženě s přímým pohledem do slunce, nebo se snažíme smrt plašit? A jak se náš postoj odráží v naší práci? Workshop vychází z přemýšlení o Mýtu o věčném návratu, který nastínil F. Nietzsche v díle "Tak pravil Zarathustra" a dále rozvedl I.D Yalom v knize "Pohled do slunce". Budeme se v něm zabývat otázkou, jak by se měnil náš pohled na život a přístup k němu, kdybychom ho měli identicky prožívat v nekonečné smyčce stále znovu a znovu. Frekventantům dává možnost si odpovědět na otázky, které kladu svým klientům v terapeutické komunitě pro drogově závislé.

Mužská iniciace dnes?

Michal Vybíral

Většina starých kultur se snažila provést své dospívající chlapce v dospělé muže pomocí prověřených rituálů a iniciačních postupů, protože věděly, že jen tak se z chlapce stane muž. V naší kultuře tato tradice většinou chybí. Workshop, který je určený pouze mužům (max. 15), umožní zmapování toho, co jsme potřebovali pro vstup do mužství od svých otců a co jsme skutečně dostali. Ve druhé části workshopu se budeme věnovat možnostem, které můžeme nabídnout svým synům nebo jiným chlapcům ve věku 10 – 20 let v naší současné době. Při práci využijí zkušeností z aktivit Ligy otevřených mužů, např. Mužské cesty pro otce a syny ve věku 10 – 15 let, projektu Patron, Mužské cesty pro muže – více na www.ilom.cz.

Padesát (a mnohem víc) odstínů protipřenosu

Kateřina Ožanová, Barbara Ernest

Workshop poskytne prostor pro kolegiální sdílení a prozkoumávání vlastních protipřenosových reakcí v kontaktu s klienty, se zvláštní pozorností k opakovaným protipřenosovým zkušenostem. Formou experimentu a s využitím dialogického rozhovoru se pokusíme zmapovat alespoň některé z nepřeberného množství protipřenosových fenoménů, se kterými se v terapii setkáváme. Opírat se přitom budeme o Gestalt pojetí protipřenosu, podle kterého se jedná o ty prožitky a reakce terapeuta, které přináší do terapeutického vztahu bez uvědomění a z jiného svého životního pole. Tím terapeut vytváří distorzi kontaktu - nereaguje bezprostředně na klienta tady a teď, ale vnáší do současné situace své staré nedokončené záležitosti. Workshop je určen zejména začínajícím Gestalt terapeutům, kteří nemají dané téma zatím dostatečně prozkoumáno v supervizi. Pro účast je nutná ochota přinést zkušenosti z vlastní praxe.

Sen jako retroflexe

Martin Jára

Gestalt tradice přistupuje ke snu jako k projekci, což také determinuje standardní metodologii práce se sny. Ale už Isadore From upozorňoval, že sen představuje retroflexi par excellence: co neadresujeme druhým, obracíme do sebe. Terapeutický vztah vytváří exkluzivní pole pro zkoumání možností, jak obsah snu vrátit do světa. První na řadě je terapeut: jak si poradí s tím, že klient sděluje sen právě jemu? Vždyť sen nabízí jedinečnou šanci pro dialog – a pro propracování retroflexe... Workshop poskytne prostor pro teoretické úvahy, kolegiální reflexi zkušeností a zejména pak pro cvičnou práci se sny přímo na místě. Vítání jsou sniví kolegové i jejich sniví klienti a samozřejmě sny všeho druhu.

Jazyk Gestaltu a gestalt jazyka

Martin Jára

Na jedné straně terapeut se sofistikovanou terminologií a na druhé straně klient se svým osobitým jazykem. Jak se ti dva můžou potkat, když každý přemýšlí a vyjadřuje se po svém? První si třeba v duchu říká „projekce“, když ten druhý tvrdí, že „oni jsou takoví...“ Komorní workshop nabízí společné uvažování o dvou otázkách: Stojí za to klientům přímo nabízet náš Gestalt jazyk? A nakolik je možné pojmy, fráze i klišé Gestaltu překládat do mluvy klientů? Kolegiální diskuse bude proložena drobnými cvičeními a sdílením zkušeností z vlastní terapeutické praxe. Zvláštní pozornost bude věnována vztahu slov a tělesnosti, tedy, jak říká filozof Merleau-Ponty, možnosti vstoupit do jazyka toho druhého svým tělem.

Orba, setí, pletí, sklizeň- teorie pole v praxi

Eva Jedličková, Barbora Krčmářová

Představte si červencový den. Tak horký, že stožáry vysokého napětí na obzoru tančí swing, poutník na silnici se vpíjí do asfaltu a hmyz bzučí raději ve směnách, aby se vyhnul přehřátí. Zrak mžitkami znaven bloudí a nemá, kde by odpočinul. Když tu náhle - moře kukuřičných klasů, vlní se, přeskupuje, vydechuje, svěže šumí, nabízí stín a vláhu. Prostě pole. Životadárné, lákající, tajemné. Zveme vás k ponoru do oblasti, kterou se zabýváme – využití gestaltu pro rozvoj organizací. Společně se zanoříme do skupinového pole, abychom zkoumali jeho funkce, tendence, vývoj a změny. Budeme pracovat pomocí skupinového experimentu, prostor dáme prozkoumání vašich příkladů. Chceme společně hledat odpovědi na tyto otázky: Jaké jsou zdroje uvědomování při skupinové práci? Jaké teoretické modely využíváme? Jak zasahujeme do skupinové dynamiky? Jak nás ovlivňuje kontext, ve kterém se nacházíme?

Identifikácia copingových stratégií v krízovej intervencii, práca s terapeutickými kartami

Mária Anyalaiová

Zážitková ukážka práce s copingovými terapeutickými kartami v kontexte krízovej intervencie, ako aj v neskoršom spracovaní traumatických udalostí. Ukážka identifikácie copingových stratégií, komunikačných kanálov a očakávaní klienta. Identifikácia a kreatívna mobilizáciu vnútorných zdrojov klienta, hľadanie možných prekážok. Podpora zdieľania traumatického príbehu. Práca s jazykom modality, ktorú klient nevyužíva. Možnosti využitia multimodálneho modelu copingových zdrojov Ofry Ayalon (BASIC Ph) v Gestalte. Metóda bola izraelskými psychológmi použitá v krízovej intervencii v Beslane, Srebrenici, po tsunami na Haity, po zemetrasení v Turecku... Možnosti využitia v individuálnej i skupinovej krízovej intervencii a psychoterapii.

Gestalt psychoterapie úzkostných poruch

Jan Haase

Gestalt terapie, podobně jako psychoanalýza, se zejména na svém počátku orientovala především na léčbu neurotických, respektive úzkostných poruch. Klasická gestaltistická literatura i základní teoretické principy tedy popisují zejména léčbu těchto poruch. Přesto se autoři téměř nezabývají konkrétními úzkostnými poruchami, ale spíše jejich společnými jmenovateli, obecnějšími principy zejména v podobě tzv. narušení kontaktních funkcí. Toto sdělení je pokusem o shrnutí dostupné teorie a praktických zkušeností s terapií úzkostných poruch se zaměřením na konkrétní typy (panická porucha, fobické poruchy, a stručně i obsedantní poruchy). V příspěvku vycházím jak z gestaltu, tak z psychodynamických vývojových teorií, ke kterým se ostatně gestalt otevřeně hlásí.

Gestalt v ordinaci psychiatra

Roman Pilch

Dobře fungující a inovativní gestalt přístup může být významnou výhodou jak pro klienta přicházejícího do ordinace, tak pro samotného psychiatra. Role a způsob vnímání psychiatrie a terapeutického přístupu se v celé řadě ambulancí mění z pouhé technické podpory a předepisování léků na spolehlivého a pružného poskytovatele komplexních služeb. Gestalt jako přístup znamená nový pohled na pozici psychiatra v ambulanci, nový způsob poskytování psychiatrických služeb, další možnost do portfolia každého psychiatra. Jaké pohledy a zkušenosti ovlivňují tento trend? Jak se uplatní v privátní či veřejné sféře? Jaká bude použitelnost a budoucnost tohoto přístupu? V přednášce můžeme nalézt podněty a zdroje pro odpovědi na tyto otázky.

Gestalt a psychóza - praktické využití gestalt přístupu v práci s osobami s psychózou

Marek Zeman

Využití Gestalt terapie pro práci s lidmi procházejícími psychotickou krizí vyžaduje specifický přístup. V příspěvku je rozebrán a popsán fenomén psychózy chápaný v logice Gestalt terapie a je zde na konkrétních případech demonstrován přístup ke klientům s touto diagnózou. V přístupu k této skupině klientů je zdůrazněna práce s aktuální situací - práce s "tady a teď". Na konkrétních kazuistikách je prezentováno využití tohoto přístupu, na příkladech se autor zamýšlí nad vhodnými a nevhodnými intervencemi vůči této skupině klientů. Cílem příspěvku je nabídnout smysluplné využití Gestalt přístupu v práci s psychotickými klienty a rozlišit vhodné a nevhodné terapeutické strategie a techniky pro tuto cílovou skupinu.

Gestalt terapie a práce s dospívajícím klientem

Stanislav Melich

Ačkoli jsme si všichni prošli obdobím svého dospívání, porozumět dnešním dospívajícím klientům a vytvořit si s nimi kvalitní léčivý vztah nebývá snadné. Autor se v příspěvku pokouší představit gestalt terapii jako účinnou metodu, kterou je možné oslovit dospívajícího klienta na jeho cestě k setkání se sebou samým, v místě, kde se vynořuje jeho niterný svět, který často bojuje o život. Práce s dospívajícími klienty bývá často frustrující, obtížně uchopitelná, s přesahem do rodiny, ze které na sezení přichází. Přednáška by měla přispět k porozumění životní situaci dospívajícího s jeho vývojovými úkoly a nabídnout metody, o které se terapeut může opřít při provázení mladého člověka na jeho cestě krizí.

Modalita Gestalt práce s nedobrovolnými (mladistvými) klienty

Pavel Řezáč

V rámci příspěvku se zaměřím na specifika budování vztahu v rámci terapeutické práce s mladistvými klienty. Jde o klienty, kteří mají terapeutickou práci nařízenou, čímž je snížena motivace k práci na sobě v rámci terapeutické práce. Současně se jedná o klienty, kteří se nacházejí v období moratoria, což na průběh terapeutické práce dopadá v podobě opakovaných pokusů o narušování hranice terapeutického vztahu. Na straně terapeuta je tak nezbytné vyvažovat prvek nastavování hranic s respektem a přijetím klienta. Práce s prohlubováním uvědomění klienta je také narušena vyspělostí každého adolescenta (vliv intelektu, míry emoční stability apod.). Při práci s "nedobrovolným" klientem se tak setkáváme s překonáním řady nesnází - zejména v počátcích terapeutické práce.

Komorbidní adolescentní klienti v gestalt terapii aneb proč může být dobré nespolehat pouze na GT diagnostiku

Michal Miovský

Příspěvek je zaměřen na cílovou populaci adolescentních klientů s adiktologickou problematikou. Jeho hlavním cílem je vysvětlit a dát do širších souvislostí téma psychiatrické komorbidity právě ke kontextu psychoterapeutické péče o uživatele návykových látek a věnovat se tomuto tématu z hlediska prognózy terapie a jejího průběhu. Autoři se v příspěvku současně věnují možnostem a limitům vztahu mezi diagnostikou v GT terapii a standardní diagnostikou (za využití klasifikací MKN-10 a DSM-IV) a na dvou případových studiích hledají výhody a nevýhody obou variant pro praktickou terapeutickou práci. Prostřednictvím těchto případových studií se pak pokoušejí diskutovat nad možnostmi propojení obou přístupů a možného profitu pro práci terapeuta jak z hlediska lepšího porozumění kontextu případu, ale také vlastní bezpečnosti, komfortu terapeutické práce a zpracování protipřenosového materiálu.

Agrese jako forma i narušení kontaktu

Juraj Rektor

Agrese je v původní GT literatuře pojímána především jako zdravý instinkt, který je nutnou součástí rozvoje a růstu a který bývá ve výchově spíše potlačován. Perls píše o problémech vyplývajících z inhibice zdravé agrese. Najít zmínky o agresí nezdavé, která je překážkou organismické sel regulace a kontaktu s prostředím je naopak obtížné. I v terapiích se zabýváme spíše tím, co se klientovi děje, nebo co sám dělá se sebou, než tím, jak zachází na kontaktní hranici s druhými. Většinou od něj nedostáváme informace o tom, že hranici přímo překračuje, nebo se druhé snaží ovlivnit nepřímo. Klienti rovněž takové zacházení s kontaktem málokdy bezprostředně demonstrují v terapeutickém vztahu. Vzhledem k tomu, že agrese (přímá i nepřímá) dosud není v teorii a ve výcviku popsána jako narušení kontaktu, nemusí k ní být terapeuti dost citliví a umět s ní terapeuticky zacházet. V rámci uspokojování potřeb fungujeme většinou v modu "já-ono". Pro tento modus, pro uspokojení potřeby je agrese do prostředí nutnou součástí či podmínkou. Avšak pokud je samotnou potřebou vztah a to vztah nikoliv utilitární, tj. usilujeme-li o modus "já-ty", podmínkou takového kontaktu je setkání na hranici, nikoliv za ní. Agrese (přímá i nepřímá), tj. působení za hranici druhého, je pak narušením kontaktu i narušením uspokojování potřeby kontaktu, tedy i organismické selfregulace. V přednášce budou předestřeny a posléze s publikem diskutovány další úvahy o tomto narušení, stejně jako jeho různé formy a možnosti terapeutické práce.

Využití Gestalt terapie v terénní krizové intervenci

Michal Černík

Gestalt terapie může být velice přínosným přístupem ke krizové intervenci a zejména pak k terénní krizové intervenci bezprostředně po traumatických událostech, neboť dává interventovi nejen pevné teoretické pozadí vycházející z holistického pohledu, teorie pole a fenomenologického přístupu, ale také nezbytně nutnou praktickou výbavu. Mezi přednosti gestalt terapeuta patří zejména respekt ke klientovi a jeho potřebám, podpora prožívání v dialogickém setkání Já - Ty a prohlubování uvědomování, jako základ pro pozdější integraci a asimilaci traumatického zážitku. Důraz na práci tady a teď umožňuje přenesení nedokončené záležitosti z minulosti do přítomnosti a její adaptivní zpracování. Přednáška čerpá ze zkušeností autora s první psychickou pomocí po katastrofických událostech.

Co to s tím klientem vytváříme za tanec?

Helena Bezděková

Co to s tím klientem vytváříme za tanec? Jaké kroky a pohyby spolu děláme? V jakém rytmu? Kam směřujeme? Co když zkusím tohle...? Nechme promluvit naše tělo a podívejme na práci s klientem skrze pohyb a tanec. Vyzkoušíme si různé druhy (nejen) flamenkových pohybů. Pak budeme pracovat s klienty z naší praxe, experimentovat a propojovat pohyb s našimi uvědoměními. Autorka je gestalt terapeutka, která ve své práci propojuje gestalt dialogický přístup s expresivními terapiemi, zejména taneční terapií. Vychází z metody „Autoestima flamenca“, jejímž tvůrcem je Carlos Sepúlveda. Workshop je otevřený všem zájemcům bez ohledu na to, zda mají zkušenost s nějakou expresivní technikou či nikoliv. Potřeba je pouze pohodlné oblečení a obuv.